

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Майдан Незалежності, 2, Київ, 01001
Тел. (044) 205-76-09, тел./факс (044) 205-76-00. Код ЄДРПОУ 00014479
fpsu.org.ua, e-mail: fpsu@fpsu.org.ua

27.01.2021 № 04/01-25/53

На № 10 від 20.01.2021

Голові Запорізької обласної організації
профспілки трудящих металургійної і
гірничодобувної промисловості
України Сєдову В. М.

69005 м. Запоріжжя, пл. Профспілок, 5

*Про позицію ФПУ щодо державної політики
ціноутворення у сфері енергетики*

Шановний Валерію Миколайовичу!

Розділяємо стурбованість працівників металургійної і гірничодобувної промисловості, викладену у зверненні з приводу підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги.

Питання цін на енергоносії та тарифів на комунальні послуги постійно перебуває під громадським контролем Федерації професійних спілок України та СПО об'єднань профспілок.

З огляду на те, що цінова політика в енергетичному секторі та сфері комунальних послуг хвилює всіх спілчан, 14 січня 2021 року на засіданні Президії Федерації професійних спілок України було розглянуто питання щодо неприпустимості підвищення цін на природний газ, тарифів на електроенергію та комунальні послуги в умовах пандемії та низького рівня доходів населення та прийнято постанову з низкою вимог до Уряду (додається).

Профспілки переконані, що в сучасних умовах цілком виключити втручання держави в соціально-економічні процеси неможливо, тому що ринковий розподіл по своїй природі є несправедливим.

Президія ФПУ послідовно виступає за відновлення державного регулювання цін для населення як на ринку природного газу, так і на ринку електроенергії щонайменше до моменту виходу економіки з кризової ситуації.

Федерацією профспілок України направлені листи з пропозиціями до Голови Верховної Ради України та Прем'єр-міністра України, а також лист-звернення до Антимонопольного комітету України щодо проведення перевірок стосовно дотримання законодавства України про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання – постачальниками природного газу під час підвищення цін на природний газ для населення з 1 серпня 2020 року.

Надалі ми будемо здійснювати моніторинг дій органів влади з метою інформування членів профспілок та громадськості.

Додаток: за текстом на 6 арк.

З повагою
Голова Федерації профспілок України

Вик. Олександр Асадчев т. 0442057631

Григорій Осовий

**ПРЕЗИДІЯ
ПОСТАНОВА**

14.01.2021

м. Київ

№ П-31-1

Про позицію Федерації професійних спілок України щодо неприпустимості підвищення цін на природний газ, тарифів на електроенергію та комунальні послуги в умовах пандемії та низького рівня доходів населення

Розпочаті на виконання законів України «Про ринок природного газу» та «Про ринок електричної енергії» ринкові перетворення в енергетичному секторі та інтеграційні процеси щодо включення газових мереж в енергетичний простір Євросоюзу здійснюються не прозоро, поспіхом та не узгоджуються з політикою доходів населення і спроможністю більшості домогосподарств оплачувати комунальні послуги за високими цінами.

Ситуація набула особливої гостроти в період карантинних обмежень, коли значна частина громадян втратили роботу або припинили підприємницьку діяльність.

З 1 серпня 2020 року НАК «Нафтогаз України» та інші постачальники природного газу щомісяця підвищували роздрібні ціни на природний газ для населення, які у підсумку зросли майже на 95% (з 3,712 грн/куб. м у квітні 2020 року до 7,22 грн/куб. м у січні 2021 року з ПДВ, але без вартості доставки).

З 1 січня 2021 року Урядом встановлено для побутових споживачів збільшений у 1,87 раза тариф на перші 100 кВт·год електроенергії – 1,68 грн/кВт·год. Скасування пільгового тарифу особливо гостро відчувають окремі категорії населення, зокрема мешканці населених пунктів, розташованих у 30-кілометровій зоні біля АЕС, багатодітні сім'ї, пенсіонери, учасники ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, а найбільше споживачі, які у своїх помешканнях встановили прилади індивідуального електроопалення.

Водночас відбувається зменшення кількості категорій громадян, які мали право на пільги з оплати житлово-комунальних послуг, згортання програми житлових субсидій як компенсаторного механізму соціального захисту населення, що призводить до падіння життєвого рівня сімей з низькими доходами.

Політика незначного підвищення заробітних плат і пенсій є вкрай недостатньою. До того ж, відтерміновано на грудень 2021 року підвищення мінімальної заробітної плати до 6500 грн, заморожено на рівні 1 вересня 2020 року заробітну плату працівникам державних установ, зупинено до 31 грудня 2021 року дію постанови Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 щодо встановлення з 1 січня 2021 року найменшого розміру посадового окладу (ставки заробітної плати) педагогічного працівника на рівні трьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

Все більше зростає заборгованість з виплати заробітної плати: за даними Держстату України, на 1 грудня 2020 року вона перевищила 4 млрд грн, що більше ніж на початок року майже на 1 млрд грн. За підсумками III кварталу 2020 року рівень безробіття становив 9,5%, що значно вище середньоевропейського.

Загальний рівень пенсійного забезпечення залишається досить низьким. Пенсії, які не перевищують фактичного розміру прожиткового мінімуму, отримують близько 70% пенсіонерів. При цьому пенсійні виплати не досягають мінімального рівня, передбаченого ратифікованою Україною Конвенцією МОП № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення (не менше 40% заробітку за 30 років страхового стажу).

За таких умов суттєво збільшується кількість бідного населення, яке втрачає можливість доступу до життєво необхідних комунальних послуг, що спричиняє погіршення якості та зниження комфорту життя. Зокрема, в селах та селищах значна кількість населення взимку мешкає у приміщеннях, що майже не опалюються та не освітлюються.

У відповідь на такі утиски громадяни вдаються до стихійних акцій: перекривають дороги, автомагістралі та вулиці, справедливо вимагають від влади втрутитись в ситуацію і негайно вирішити ці питання.

Політика держави щодо вільного ринкового ціноутворення в енергетичному секторі потребує змін, вона має узгоджуватись з політикою у сферах доходів, оплати праці, зайнятості, щоб не допустити порушень конституційного права громадян та їхніх сімей на достатній життєвий рівень.

Питання цін на енергоносії та тарифів на комунальні послуги постійно перебуває під громадським контролем Федерації професійних спілок України та СПО об'єднань профспілок. Як сторона Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2019–2021 роки, профспілки неодноразово зверталися до Кабінету Міністрів України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), Мінрегіону з конструктивними пропозиціями щодо збалансування економічної і соціальної складової державної політики ціноутворення в енергетичному секторі та у сфері комунальних послуг.

Зокрема, пропонувалось запровадити сучасну модель комерційного обліку природного газу в одиницях енергії замість кубічних метрів, визначати ціну на природний газ для населення з обов'язковим урахуванням обсягів та собівартості газу власного видобутку (у разі урахування цих пропозицій ціна природного газу для населення мала би бути не вищою 4–5 тис. грн за 1 тис.

куб. м), продовжити до моменту виходу економіки країни з кризи, пов'язаної з подоланням наслідків пандемії, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, застосування державного регулювання цін у вигляді покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів енергетичних ринків.

Фахівці Федерації профспілок України постійно брали участь у засіданнях НКРЕКП, що стосувались розгляду проєктів порядків та методик формування цін і тарифів на послуги з постачання і розподілу природного газу, електроенергії, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання теплової енергії та гарячої води, встановлення відповідних тарифів тощо, й висловлювали позицію профспілок, зокрема наполягали на необхідності унормування рівнів рентабельності, втрат у газових та електричних мережах, прозорості й обґрунтування розрахунків цін і тарифів.

Зокрема, у грудні 2019 року під час розгляду проєкту постанови НКРЕКП «Про встановлення тарифів для ТОВ «Оператор ГТС України» на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на регуляторний період 2020–2024 роки» було враховано пропозицію профспілок і переглянуто розмір тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу з урахуванням мінімального обсягу транзиту газу територією України до країн Західної Європи в розмірі 60 млрд куб. м на рік, що у підсумку призвело до суттєвого зниження тарифів на доставку природного газу для населення у 2020 році. Проте з 1 січня цього року тарифи на доставку газу операторами газорозподільних мереж зросли майже вдвічі.

У період формування державного бюджету на 2021 рік з метою недопущення погіршення рівня життя громадян та їх соціального захисту у листопаді та грудні 2020 року було надіслано звернення до Голови Верховної Ради України, Уряду, профільним комітетам Верховної Ради України з питань енергетики і соціальної політики з пропозиціями створити за участю всіх заінтересованих сторін робочу групу з напрацювання відповідних законодавчих ініціатив, спрямованих на вирішення проблемних питань, застосувати засоби парламентського контролю в частині дотримання законодавства щодо фінансового забезпечення громадян, які мають право на пільги та житлові субсидії на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу.

Також Кабінету Міністрів України було запропоновано скасувати рішення про збільшення після закінчення карантину розміру базової норми плати за житлово-комунальні послуги з 15 до 20 відсотків середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.

Зважаючи на відсутність реагування органів влади на порушені питання Федерацією професійних спілок України було організовано та проведено 2–3 грудня акцію протесту з пікетуванням Верховної Ради України, де висунуто вимоги щодо неприпустимості зростання цін на енергоносії та тарифів на комунальні послуги під час карантину, яке призведе до подальшого зубожіння населення та збільшення кількості енергетично бідних громадян (детальна інформація додається).

З метою захисту соціально-економічних прав членів профспілок та їх сімей Президія Федерації професійних спілок України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Визнати, що державна цінова політика в енергетичному секторі та сфері комунальних послуг не забезпечує балансу інтересів держави, споживачів та суб'єктів господарювання. Ціни на природний газ та тарифи на електричну енергію і комунальні послуги значно перевищують економічно обґрунтований рівень та не відповідають фактичному рівню доходів населення. Як наслідок, збільшується кількість бідного населення, постійно зростає заборгованість за спожиті енергоносії та житлово-комунальні послуги. У виробничому секторі знижується конкурентоспроможність української продукції.

2. Вимагати від Кабінету Міністрів України:

2.1. Відновити державне регулювання цін для населення на ринку природного газу. Продовжити строк дії «Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» щонайменше до моменту завершення карантину.

2.2. Скасувати постанову від 28.12.2020 № 1325 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483». Продовжити строк дії «Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» щонайменше до моменту завершення карантину.

2.3. Відновити пільгові (соціальні) тарифи для мешканців населених пунктів, розташованих у 30-кілометровій зоні біля АЕС, та споживачів, у помешканнях яких встановлено електроплити, індивідуальні прилади електроопалення (в опалювальний сезон).

2.4. Скасувати рішення про збільшення після закінчення карантину розміру базової норми плати за житлово-комунальні послуги з 15 до 20 відсотків середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.

3. Звернутись до Кабінету Міністрів України з пропозиціями:

3.1. Розробити та в стислі терміни подати до Верховної Ради України законопроект щодо зниження ставки ПДВ на електроенергію та природний газ, що постачаються населенню.

3.2. Ініціювати внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» щодо збільшення: асигнувань на житлові субсидії у зв'язку із зростанням цін на енергоносії і комунальні послуги та низьким рівнем доходів населення; розміру фінансування державної установи «Фонд енергоефективності» з метою розширення напрямів її діяльності, насамперед у сільській місцевості, щодо надання фінансової та іншої допомоги власникам житлових будинків, які потерпають від енергетичної бідності, об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків для здійснення термореновації їх житла.

3.3. Удосконалити систему формування ціни на природний газ з обов'язковим урахуванням обсягів газу власного видобутку і його собівартості.

3.4. Забезпечити проведення незалежного аудиту формування ціни природного газу і тарифів на електричну енергію. Унормувати складові

собівартості, які є економічно необґрунтованими, надмірними та несправедливими, зокрема обсяг втрат в електричних та газових мережах, рентабельність, фонд оплати праці адміністративного персоналу тощо.

3.5. Вжити заходів для виконання зобов'язань України в рамках Енергетичного співтовариства щодо запровадження обліку природного газу в одиницях енергії, що дозволить підвищити безпеку, покращити якість газопостачання та створить умови для справедливих розрахунків за використаний обсяг енергії.

3.6. Вжити заходів для підвищення ефективності роботи Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, насамперед щодо стимулювання природних монополій до зниження собівартості продукції та покращення їх якості, створення на ринку можливостей для конкуренції, здійснення ефективного контролю за використанням коштів та реалізацією інвестиційних програм суб'єктами господарювання.

3.7. Посилити інформаційно-роз'яснювальну кампанію серед населення щодо можливості вибору постачальника природного газу чи електричної енергії, необхідності економного та раціонального використання енергоресурсів, впровадження заходів з термореновації будівель.

4. Звернутись до Верховної Ради України з пропозицією заслухати звіт Кабінету Міністрів України про стан запровадження ринкових відносин у сфері енергетики та удосконалення компенсаторних механізмів соціального захисту населення.

5. Звернутись до Антимонопольного комітету України щодо здійснення перевірок стосовно дотримання законодавства України суб'єктами господарювання – постачальниками природного газу під час підвищення цін на природний газ для населення з 1 серпня 2020 року та запропонувати оприлюднити результати перевірок.

6. Керівникам членських організацій Федерації професійних спілок України:

6.1. Направити звернення до Президента України, Голови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, народних депутатів України з вимогою не допускати прийняття нормативно-правих актів, які погіршують рівень життя громадян, а також з пропозиціями щодо вдосконалення державної політики ціноутворення в енергетичному секторі на основі принципу відповідності цін на природний газ і тарифів на електричну енергію та комунальні послуги фактичному рівню доходів населення.

6.2. Донести позицію Федерації професійних спілок України у питанні цін (тарифів) на енергоносії до широкої громадськості, зокрема через оприлюднення її у засобах масової інформації та соціальних мережах.

7. Рекомендувати територіальним профоб'єднанням:

7.1. Звернутись до органів місцевого самоврядування з вимогою не підвищувати тарифи на комунальні послуги до моменту завершення карантину, стимулювати підприємства комунальної власності до зниження собівартості послуг.

7.2. Звернутись до органів державної влади та місцевого самоврядування щодо розроблення та реалізації місцевих програм енергозбереження в житлових та громадських будівлях та їх термомодернізації.

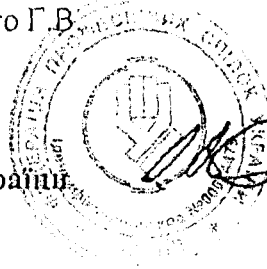
7.3. Ініціювати проведення засідань територіальних тристоронніх соціально-економічних рад, на яких розглянути питання про зростання цін на природний газ, тарифів на електроенергію та комунальні послуги в умовах пандемії і низького рівня доходів населення, та напрацювати пропозиції щодо удосконалення державної цінової політики в енергетичному секторі.

8. Підтримати акції громадянського суспільства з вимогами щодо зниження тарифів на електричну енергію і цін на природний газ та забезпечення зростання заробітних плат більш високими темпами, ніж інфляція.

9. У разі nereагування на вимоги та пропозиції Федерації професійних спілок України у термін до 01.02.2021, визначити подальші колективні дії, спрямовані на захист прав та інтересів членів профспілок та їхніх сімей, з метою недопущення необґрунтованого зростання цін на природний газ та тарифів на електричну енергію і комунальні послуги.

10. Контроль за виконанням постанови покласти на Голову Федерації професійних спілок України Осового Г.В.

Голова Федерації профспілок України

Г.В. Осовий